Використання службового становища з метою впливу на викладачів та співробітників

ВИСОКИЙ

рівень ризику

Власник ризику: **Заклад освіти**
Підзвітність власника: **Міністерство освіти і науки України**
Сфера публічного управління: **Освіта**
Чого стосується: **Освітній процес**
Нормативна база: **Закон України «Про запобігання корупції»**
Дата перегляду ризику: 08.08.2022 року

ОПИС РИЗИКУ:

Порушення принципів чесного, прозорого та об’єктивного оцінювання результатів навчання здобувачів освіти може відбуватись через використання службового становища та вплив на підлеглих викладачів та співробітників.

Адміністративний вплив на рішення підлеглих викладачів задля завищення або фальсифікації результатів навчання окремих студентів, можуть здійснювати як **топменеджмент закладу освіти** (ректор, проректори) так і **керівники середньої ланки** (декани факультетів/директори інститутів/завідувачі кафедри).

Іншою формою такого впливу можуть бути **дружні стосунки всередині колективу.** Саме так співробітники кафедр/деканатів або інших підрозділів можуть одержувати неправомірну вигоду за посередництво між викладачем та студентом з питань оцінювання результатів їх навчання.

Деякі види робіт передбачають колегіальне оцінювання з боку викладачів (*наприклад, курсові роботи чи проходження практики тощо*). Проте, зазвичай, оцінювання такої роботи закладене у навантаження лише одного викладача. Відповідно, часто **ця колегіальність є суто формальною**: роботу перевіряє лише один викладач, якому оплачується така робота, а інші просто ставлять свої підписи у потрібному документі.

Необ'єктивне оцінювання викладачами окремих студентів також може відбуватись через особисті прохання працівників університету або інших впливових чи пов'язаних осіб за своїх близьких або друзів.

Джерела ризику

Структура закладу освіти та повноваження відповідних підрозділів (наприклад, роль навчально-методичного відділу, деканатів).

Рівень внутрішньої культури доброчесності та сприйняття корупції. Це, з-поміж іншого, визначає рівень впливу на оцінювання (вказівки або прохання керівництва чи колег або ж осіб ззовні).

Невизначеність внутрішніх процедур оцінювання та їх дотримання (наприклад, реальна колегіальність (коли декілька викладачів дійсно перевіряють певну роботу, а не просто ставлять свої підписи), можливості “горизонтального оцінювання” (“peer to peer”), процедури апеляцій у разі незгоди з оцінкою тощо).

Система управління освітнім процесом (паперова, електронна, уніфікована корпоративна система — наприклад, на базі Moodle) та рівень інтеграції такої системи в освітній процес конкретного закладу вищої освіти.

Комунікація (канали зв’язку) між учасниками освітнього процесу і, найперше — між викладачем та здобувачем освіти (через старосту або ж безпосередньо; корпоративними чи випадковими (Telegram, Viber) засобами зв’язку, в навчальний чи позанавчальний час тощо.

Стратегічні наслідки

Порушення прав учасників освітнього процесу як здобувачів освіти, так і викладачів.

Зниження якості навчання та кваліфікації випускників закладів вищої освіти.

Формування у молоді толерантного ставлення до корупції.

Формування негативного іміджу системи вищої освіти в Україні. •

Зниження рівня репутації закладу вищої освіти на ринку освітніх послуг.

Корупційні наслідки

Зловживання владою або службовим становищем (ст. 364 ККУ).

Зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми (ст. 364-1 ККУ).

Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою (ст. 368 ККУ).

Підкуп службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми (ст. 368-3 ККУ).

Пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі (ст. 369 ККУ).

Зловживання впливом (ст. 369-2 ККУ).

Порушення вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів (ст. 172-7 КУпАП).

Незаконне використання інформації, що стала відома особі у зв’язку з виконанням службових або інших визначених законом повноважень (ст. 172-8 КУпАП).

Дисциплінарна відповідальність, в тому числі звільнення особи із займаної посади.

За вчинення корупційного чи пов’язаного з корупцією правопорушення відомості про таку особу вносяться до Реєстру корупціонерів (ст. 59 Закону України “Про запобігання корупції”).

СПОСОБИ МІНІМІЗАЦІЇ РИЗИКУ

Нормативні

Не застосовується

Процедурні

✔ Оприлюднювати порядок ліквідації академічної заборгованості під час переведення/поновлення студентів із чітким визначенням процедури, строків, відповідальних осіб від університету.

✔ Враховувати в навантаження викладачів додаткову роботу зі студентами під час ліквідації академічної заборгованості.

✔ Своєчасно інформувати студентів про процедуру та можливості переведення на бюджетні місця, використовуючи різні канали поширення інформації.

✔ Посилити прозорість процедури переведення з контрактної форми навчання на державну. Наприклад, висвітлюючи в окремій вкладці на сайті закладу освіти необхідну інформацію: оголошення про конкурс, кількість вільних бюджетних місць, умови і терміни подачі документів; розміщення списків претендентів із зазначенням їх середнього та рейтингового балу.

✔ Запровадити електронні екзаменаційні відомості та автоматизовані системи обліку активності студентів для прозорого формування рейтингу.

✔ Передбачити обов’язковий розгляд кандидатур на переведення з контрактної форми навчання на державну на вчених радах факультетів/інститутів із залученням органів студентського самоврядування.

✔ Налагодити роботу вебсайту закладу освіти та забезпечити розміщення усієї необхідної інформації, що стосується навчального процесу (документів, робочих програм та силабусів, програм практики, методичних рекомендацій до написання та захисту курсових робіт, правил та порядку перескладання заліків чи іспитів, порядку апеляції за результатами екзаменаційної сесії).

✔ Де це можливо, запровадити технологічні рішення для проведення поточного та підсумкового контролю знань студента (наприклад, анонімне електронне тестування із випадковим набором запитань із персональною авторизацією студента в системі).

✔ Створити електронний репозитарій усіх наукових робіт студентів, який дасть змогу автоматизовано виявляти збіги нових робіт із роботами минулих років та попередить можливість повторного подання тих самих робіт “за хабар”.

✔ Планувати навчальні програми із залученням іноземців, особливо тих, хто не володіє на достатньому рівні українською мовою, таким чином, щоб це не створювало надмірного навантаження для викладачів і не породжувало нерівності в оцінюванні між студентами-іноземцями та українськими студентами.

✔ Враховувати в навантаження викладачів додаткову роботу зі студентами-іноземцями.

✔ Розглянути можливість прийняття проміжного та підсумкового контролю знань в іноземних студентів викладачами, які не проводили заняття в межах цієї дисципліни.

Індикатори виконання плану дій	Відповідальний суб’єкт	Потреба у фінансових витратах
Відповідно до заходів мінімізації.	**Заклад освіти**	**НЕ ПОТРЕБУЄ**

ПІДТВЕРДЖЕННЯ ІСНУВАННЯ РИЗИКУ

Реєстр судових рішень

Суть справи:

У 2016 році завідувачка навчальної лабораторії одного із закладів вищої освіти домовилась з директоркою філії цього ж закладу про те, щоб директорка філії посприяла отриманню нею від студентів неправомірної вигоди за позитивне складання сесії, адже завідувачка лабораторії має вплив на викладачів університету. Вона також попросила директорку надати студентам реквізити карткового рахунку для перерахування грошових коштів. Студентка заочної форми філії отримала пропозицію від директорки домовитися із завідувачкою лабораторії щодо успішного закриття весняної сесії без перевірки фактичних знань, але для цього студентці необхідно переказати грошові кошти в сумі 3200 гривень на картковий рахунок. В результаті завідувачка лабораторії отримала кошти і, таким чином, вчинила кримінальний злочин, передбачений ч. 2 ст. 369-2 ККУ (Зловживання впливом).

Дата рішення 09.07.2018 233/2952/18

Інші джерела

Тегування:

ОСВІТА ВИЩА ОСВІТА РИЗИКИ В ОСВІТІ ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС